

LIETUVOS RESPUBLIKOS
SEIMAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
INFORMACIJOS IR KOMUNIKACIJOS DEPARTAMENTO
TYRIMŲ SKYRIUS

Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius Tel.: (8 5) 239 6170 / 239 6185
El. p.: tyrimai@lrs.lt; info@lrs.lt; ikd@lrs.lt www.lrs.lt/info

**Analitinė apžvalga
20/04**

2020-02-12

Administracinių baudų dydžio reglamentavimas Europos Sąjungos valstybėse narėse

Šiame darbe apžvelgiamas baudų už administracinių nusižengimų (pažeidimų)¹ padarymą (administracinių baudų) dydžio reglamentavimas Europos Sąjungos valstybėse – Estijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Nyderlanduose, Prancūzijoje, Suomijoje ir Vokietijoje, taip pat Didžiojoje Britanijoje (Anglijoje, Velse ir Škotijoje).

Nacionaliniuose teisės aktuose valstybės yra įtvirtinusios skirtingas administracinių baudų dydžio nustatymo sistemas. Daugelyje valstybių (pvz., D. Britanijoje, Lenkijoje, Prancūzijoje, Nyderlanduose, Vokietijoje) administracinių baudų dydžiai tiesiogiai išreiškiami tam tikromis pinigų sumomis (nurodant tam tikrą intervalą, maksimalų dydį ar fiksuotą sumą), tačiau kai kuriose šalyse (pvz., Estijoje, Latvijoje (nuo 2020 m. liepos 1 d.), Suomijoje) baudos (bent dalis jų) skaičiuojamos vienetais, kurie savo ruožtu yra įvertinti tam tikromis pinigų sumomis.

Nustatant administracinės baudos dydį konkrečios veikos atveju, gali būti atsižvelgiama į įvairius kriterijus, įskaitant asmens, padariusio nusižengimą, finansinę padėtį ir kitas asmenines aplinkybes. Skiriamos baudos dydžio ir nusižengimą padariusio asmens finansinės padėties (pajamų) ryšys akcentuojamas D. Britanijos, Lenkijos, Nyderlandų, Suomijos teisės aktuose. Pastarojoje baudos vienetų dydis tiesiogiai priklauso nuo asmens, kuriam bauda yra skiriama, pajamų ir jo išlaikomų nepilnamečių skaičiaus.

Dauguma aptariamų valstybių administracinių baudų tarifus keičia pagal poreikį, siekdamos veiksmingumo ir proporcingo poveikio tikslų, tačiau, pvz., Nyderlanduose baudų dydžiai keičiami periodiškai, vadovaujantis vartotojų kainų indekso rodiklių pokyčiais.

D. Britanija

Policijos pareigūnų (angl. *authorised constable*) teisė skirti administracinėms nuobaudoms prilygintinas nustatyto dydžio baudas už lengvus nusižengimus (*on the spot penalties for disorderly behaviour*) ir pateikti pažeidėjams vadinamuosius pranešimus dėl nustatytos baudos (*penalty notices, fixed penalty notices*) yra įtvirtinta Anglijoje ir Velse galiojančiame Baudžiamojo teisingumo ir policijos įstatyme² (1 sk.) ir Škotijoje galiojančiame Visuomeninių normų pažeidimų įstatyme (11 sk.)³. Asmuo, gavęs tokį pranešimą, turi galimybę sumokėti nurodytą baudą ir išvengti tolesnio

¹ Pažymėtina, kad vieningos administracinio nusižengimo sampratos Europos valstybėse nėra. Daugelyje jų nėra ir administracinių nusižengimų ar pažeidimų kodeksų, o atsakomybė už tam tikras ne itin sunkias veikas gali būti numatoma baudžiamuosiuose įstatymuose, kuriuose reglamentuojama atsakomybė už nusikaltimus ar kitas nusikalstamas veikas. Be to, administracinio pobūdžio nuobaudų, įskaitant baudas ar panašias finansines sankcijas (kartais – ir labai dideles), taikymas dažnai numatomas įvairiuose sektoriniuose įstatymuose, reglamentuojančiuose, pvz., kelių eismo tvarką, aplinkos, vartotojų teisių apsaugą ir kt.

² Criminal Justice and Police Act 2001: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2001/16/contents>

³ Anti-Social Behaviour (Scotland) Act 2004: <http://www.legislation.gov.uk/asp/2004/8/contents>

proceso. Abiejuose paminėtuose įstatymuose yra pateiktas baigtinis sąrašas įvairių kitų įstatymų nuostatų, kurias pažeidus yra numatytos baudos.

Baudų (*fixed penalty*), dėl kurių paskyrimo informuojama pranešimais, tarifai yra tvirtinami atskiru įstatymo įgyvendinamuoju nutarimu. Pagal 2002 m. priimtą nutarimą (su 2013 m. pataisomis), kuriuo nustatyti Baudžiamojo teisingumo ir policijos įstatyme numatytų baudų tarifai, pažeidimai yra suskirstyti į 2 grupes ir už 1 grupėje esančius pažeidimus skiriama £80 (nuo 2013 m. £90) bauda, o už esančius 2 grupėje – £40 (nuo 2013 m. £50) bauda⁴. Pagal 2005 m. priimtą nutarimą dėl Visuomeninių normų pažeidimų įstatyme numatytų nuobaudų, už pažeidimus skiriama £40 bauda, informuojant pažeidėją pranešimu⁵.

Jei pažeidėjas, gavęs pranešimą dėl baudos, jos nesutinka sumokėti ir nepateikia prašymo dėl teismo nagrinėjimo (*request to be tried*), tai atitinkamus įgaliojimus turintis policijos pareigūnas registruoja 1,5 karto didesnę baudos sumą (Baudžiamojo teisingumo ir policijos įstatymo 4 str. 5 d. ir 8 str. 1 d.). Toliau baudos nagrinėjimas perduodamas teismui. Iš esmės tokia pat procedūra nustatyta Visuomeninių normų pažeidimų įstatyme.

Kelių eismo pažeidėjų įstatymo⁶ III dalyje „Nustatytos sankcijos“ (*Fixed Penalties*) (ši teisės akto dalis galioja D. Britanijoje) nustatyta, kad už 3 priede išvardintus kelių eismo taisyklių pažeidimus yra taikomos baudos, apie kurių skyrimą pažeidėjams pateikiami pranešimai (*fixed penalty notices*) (51 ir 52 str.). Baudos dydis yra toks, koks nustatytas įstatymo įgyvendinamuoju aktu arba pusė maksimalios baudos sumos, kuri būtų skirta pagal supaprastintą teisminį procesą, o tuo atveju, jei maksimalios baudos ribos nėra, tai taikomas standartinės skalės 4 lygio tarifas (53 str.).

Nuo 2013 m. policijos pareigūnams suteikta teisė skirti baudas, pateikiant atitinkamus pranešimus pažeidėjams, taip pat ir dėl neatsargaus vairavimo (*careless, and inconsiderate, driving*)⁷.

Už kelių eismo taisyklių pažeidimus numatytų baudų (*fixed penalty*), dėl kurių paskyrimo informuojama pranešimais, tarifai yra patvirtinti atskiru įstatymo įgyvendinamuoju nutarimu. Iki 2013 metų nustatyta bauda, kurią pažeidėjas sutinka sumokėti be teismo nagrinėjimo, buvo £60, o nuo 2013 metų šis baudos tarifas padidintas iki £100⁸.

Pateikiant pranešimą dėl nustatytos baudos už kelių eismo taisyklių pažeidimą, asmeniui, padariusiam tą pažeidimą, sudaroma galimybė išvengti teismo nagrinėjimo. Asmuo turi du pasirinkimo variantus: sumokėti baudą ir pateikti vairuotojo pažymėjimą baudos taškų įrašymui arba pareikalauti ginčo nagrinėjimo teisme⁹.

Magistratų teismuose pažeidimų klausimus nagrinėjant supaprastinto proceso (*on summary conviction*) tvarka, skiriamos baudos pagal standartinę skalę (*the standard scale of fines for summary offences*), kuri yra įtvirtinta Baudžiamojo teisingumo įstatymo (1982)¹⁰ 37 straipsnyje:

1 lentelė. Standartinė skalė

Pažeidimo lygis pagal skalę	Maksimali baudos suma (svarais sterlingų)
1	200

⁴ *The Penalties for Disorderly Behaviour (Amount of Penalty) Order 2002:*

<http://www.legislation.gov.uk/uksi/2002/1837/article/2/made>

The Penalties for Disorderly Behaviour (Amount of Penalty) (Amendment) (No. 2) Order 2013:

<http://www.legislation.gov.uk/uksi/2013/1579/note/made#text%3D%22penalty%20payable%20in%20respect%20of%20a%20penalty%20offence%22>

⁵ *The Antisocial Behaviour (Amount of Fixed Penalty) (Scotland) Order 2005:*

<http://www.legislation.gov.uk/ssi/2005/110/contents/made?text=%22penalty%20payable%20in%20respect%20of%20a%20fixed%20penalty%20offence%22#match-1>

⁶ *Road Traffic Offenders Act 1988:* <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1988/53/contents>

The Fixed Penalty (Amendment) Order 2013: <http://www.legislation.gov.uk/uksi/2013/1569/contents/made>

The Fixed Penalty Offences Order 2013: <https://www.legislation.gov.uk/uksi/2013/1565/contents/made>

⁷ *The Fixed Penalty Offences Order 2013:* <https://www.legislation.gov.uk/uksi/2013/1565/article/2/made>

⁸ *The Fixed Penalty Order 2000:* <http://www.legislation.gov.uk/uksi/2000/2792/schedule/made>

The Fixed Penalty (Amendment) Order 2013: <http://www.legislation.gov.uk/uksi/2013/1569/article/3/made>

⁹ *Q203: What are fixed penalty tickets (in relation to driving offences)?:* <https://www.askthe.police.uk/content/Q203.htm>

¹⁰ *Criminal Justice Act 1982:* <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1982/48/contents>

2	500
3	1 000
4	2 500
5	Neribota nuo 2015 m. kovo 13 d., o iki tol – 5000 ¹¹

Šaltinis: Anglijos ir Velso Teismų Nuosprendžių Taryba:

<https://www.sentencingcouncil.org.uk/explanatory-material/magistrates-court/item/fines-and-financial-orders/approach-to-the-assessment-of-fines-2/9-maximum-fines/>

Nors už bet kokią pažeidimą skiriama bauda negali būti didesnė už nustatytą maksimalią sumą pagal standartinę skalę, tačiau teismas, kiekvienu konkrečiu atveju nustatydamas baudos dydį, vadovaujasi Baudžiamojo teisingumo įstatymo (2003)¹² 164 straipsnio nurodymu, kad bauda būtų parenkama pagal pažeidimo sunkumą ir atsižvelgiant į pažeidėjo finansinę padėtį. Anglijos ir Velso Teismų Nuosprendžių Tarybos patvirtintose pažeidėjo finansinės padėties vertinimo gairėse, kurių teismai privalo laikytis (*the courts must follow*), nustatytos šešios baudų grupės ir kiekvienai iš jų priskirtas pažeidėjo savaitės pajamų procentas¹³.

2 lentelė. Baudų grupės

Baudų grupė	Pradinės atskaitos dydis	Galimos ribos
A	50 proc. savaitės pajamų	25–75 proc. savaitės pajamų
B	100 proc. savaitės pajamų	75–125 proc. savaitės pajamų
C	150 proc. savaitės pajamų	125–175 proc. savaitės pajamų
D	250 proc. savaitės pajamų	200–300 proc. savaitės pajamų
E	400 proc. savaitės pajamų	300–500 proc. savaitės pajamų
F	600 proc. savaitės pajamų	500–700 proc. savaitės pajamų

Šaltinis: Anglijos ir Velso Teismų Nuosprendžių Taryba:

<https://www.sentencingcouncil.org.uk/explanatory-material/magistrates-court/item/fines-and-financial-orders/approach-to-the-assessment-of-fines-2/2-fine-bands/>

Greičio ribojimų kelių transporto priemonių eisme pažeidimai Teismų Nuosprendžių Tarybos 2017 metais teismams pateiktose atnaujintose gairėse yra priskirti vienai iš trijų baudų grupių¹⁴.

3 lentelė. Greičio ribojimų pažeidimų suskirstymas pagal baudų grupes

Maksimalus leistinas greitis (mylių/val.) (1 mylia = 1,60934 km ¹⁵)	Užfiksuotas faktinis greitis (mylių/val.)		
20	21–30	31–40	41 ir daugiau

¹¹ Sentencing Council – Maximum fines:

<https://www.sentencingcouncil.org.uk/explanatory-material/magistrates-court/item/fines-and-financial-orders/approach-to-the-assessment-of-fines-2/9-maximum-fines/>

¹² Criminal Justice Act 2003: <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/44/contents>

¹³ Fine bands:

<https://www.sentencingcouncil.org.uk/explanatory-material/magistrates-court/item/fines-and-financial-orders/approach-to-the-assessment-of-fines-2/2-fine-bands/>

¹⁴ Speeding (Revised 2017):

<https://www.sentencingcouncil.org.uk/offences/magistrates-court/item/speeding-revised-2017/>

¹⁵ Matai, fizikiniai dydžiai: https://rekvizitai.vz.lt/naudinga-informacija/matai_fizikiniai_dydziai/

30	31–40	41–50	51 ir daugiau
40	41–55	56–65	66 ir daugiau
50	51–65	66–75	76 ir daugiau
60	61–80	81–90	91 ir daugiau
70	71–90	91–100	101 ir daugiau
	Baudų grupė A	Baudų grupė B	Baudų grupė C
Baudos taškai/teisės vairuoti sustabdymas	3 baudos taškai	Teisės vairuoti sustabdymas 7–28 dienoms ar 4–6 baudos taškai	Teisės vairuoti sustabdymas 7–56 dienoms ar 6 baudos taškai

Šaltinis: Anglijos ir Velso Teismų Nuosprendžių Taryba:

<https://www.sentencingcouncil.org.uk/offences/magistrates-court/item/speeding-revised-2017/>

Pažymėtina, kad pažeidėjo pajamų kriterijus, skiriant baudą, buvo 1991–1993 m. laikotarpiu įtvirtintas Baudžiamojo teisingumo įstatyme (1991)¹⁶. Tuo metu galiojo paminėto įstatymo 18 straipsnyje nustatyta baudos vienetų sistema. Už 1 pažeidimo lygį pagal standartinę skalę buvo skiriami 2 baudos vienetai, 2 lygį – 5 vienetai, 3 lygį – 10 vienetų, 4 lygį – 25 vienetai, o 5 lygį – 50 vienetų. Magistrato teismui sprendžiant dėl konkrečios baudos dydžio, 1 baudos vieneto vertė buvo nustatoma pagal pažeidėjo vienos savaitės pajamas, tačiau negalėjo būti mažesnė nei 4£ ir didesnė nei 100£. Nustatyta suma buvo dauginama iš paskirto baudos vienetų skaičiaus ir gaunamas galutinis baudos dydis. Praktikoje už tokią pat veiką galėjo būti skirta ir 64£, ir 640£ bauda. Sistema sulaukė kritikos dėl pernelyg menkų baudų nedideles pajamas gaunantiems asmenims ir neproporcingai didelių tiems, kas uždirba daugiau¹⁷.

Estija

Pagal Baudžiamojo kodekso¹⁸ 3 straipsnį neteisėtos veikos skirstomos į nusikaltimus ir nusižengimus. Nusižengimai gali būti numatyti tiek Baudžiamajame kodekse (toliau – BK), tiek kituose įstatymuose (pvz., Eismo įstatymas, Muitų įstatymas), už juos baudžiama bauda, areštu (iki 30 dienų¹⁹) arba teisės vairuoti transporto priemonę atėmimu²⁰. Tipiški nusižengimai yra kelių eismo taisyklių pažeidimai, viešosios tvarkos pažeidimai, neteisėta prekyba tabako gaminiais, su aplinkos teršimu susiję pažeidimai ir kt. Nuobaudą už nusižengimus gali skirti teismai arba kitos institucijos (policija, mokesčių ir muitų, aplinkosaugos tarnybos ir kt.) neteismine tvarka²¹.

Pagal Baudžiamojo kodekso 47 straipsnį baudos, skiriamos už nusižengimo padarymą, dydis gali svyruoti nuo 3 iki 300 baudos vienetų, o baudos vienetas yra lygus 4 Eur. Baudos vieneto dydis yra iš esmės nekeistas nuo Baudžiamojo kodekso priėmimo 2001 m. (iki euro įvedimo 2011 m. baudos vieneto dydis buvo 60 kronų arba maždaug 3,84 Eur)²². Baudžiamojo kodekso 47 straipsnyje taip pat nurodyta, kad juridiniams asmenims už nusižengimą gali būti skirta bauda nuo 100 iki

¹⁶ *Criminal Justice Act 1991 – Fixing of certain fines by reference to units:*

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1991/53/section/18/1992-10-01>

¹⁷ Fine plans echo 1991 Tory policy. *BBC News*, 2005-01-14: http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/politics/4173913.stm

¹⁸ *Penal Code*: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/521082014001/consolide/current>

¹⁹ *Penal Code* (§ 48).

²⁰ Taip pat gali būti skiriamos kai kurios papildomos nuobaudos (pvz., teisės susipažinti su įslaptinta informacija atėmimas (BK 52¹ str.).

²¹ *A misdemeanour*: <https://www.eesti.ee/en/legal-advice/crime-and-punishments/a-misdemeanour/>

²² *Karistusseadustik. Redaktsiooni jõustumise kp: 15.11.2010 (§ 47):*

<https://www.riigiteataja.ee/akt/112112010017>

Estonia and the euro:

https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/euro-area/euro/eu-countries-and-euro/estonia-and-euro_lt

400 000 Eur. Baudos juridiniams asmenims dydis yra ne kartą keistas, paskutinis padidėjimas įvyko 2015 m. Iki tol juridiniams asmenims už nusižengimą galėjo būti skirta bauda nuo 32 iki 32 000 Eur²³.

Latvija

Pagal Administracinių pažeidimų kodekso²⁴ 26 straipsnį už administracinius pažeidimus fiziniai asmenys gali būti baudžiami bauda iki 700 Eur, o juridiniai asmenys – bauda iki 14 000 Eur. Įstatymo specialiai nurodytais atvejais gali būti skiriamos didesnės baudos. Pvz., fiziniam asmeniui už genetiškai modifikuotų organizmų tiekimo į rinką taisyklių pažeidimą gali būti skirta bauda nuo 700 iki 1 400 Eur (Administracinių pažeidimų kodekso 155.¹⁶ str.). Mažiausia bauda už administracinį pažeidimą – 2 Eur. Pažymėtina, kad Latvijoje savivaldybės savo nuožiūra gali nustatyti baudas fiziniams asmenims iki 350 Eur ir baudas juridiniams asmenims iki 1 400 Eur.

Kai kurių Administracinių pažeidimų kodekso numatytų pažeidimų finansų ir mokesčių srityse atvejais baudos dydis gali būti siejamas su pažeidimą padariusio subjekto sandorių ar apyvartos dydžiu (neviršijant 30 proc. sandorio vertės ar apyvartos) ir būti didesnis už aukščiau nurodytus maksimalius baudų dydžius. Pvz., Administracinių pažeidimų kodekso 156.⁷ straipsnyje numatyta, kad už sandorių vykdymą, kai mokesčių tarnyba yra sustabdžiusi mokesčių mokėtojo ekonominę veiklą, fizinis asmuo ar valdybos narys yra baudžiamas bauda, kurios dydis lygus 30 proc. atlikto sandorio vertės.

2020 m. liepos 1 d. Administracinių pažeidimų kodeksas neteks galios, o įsigalios dar 2018 m. priimtas Administracinės atsakomybės įstatymas²⁵, kuriame reglamentuojami tik bendrieji administracinės atsakomybės taikymo ir procedūriniai klausimai. Atsakomybė už konkrečius pažeidimus bus nustatyta daugelyje sektorialių įstatymų (Administracinės atsakomybės įstatymo 2 str.).

Administracinės atsakomybės įstatymo 16 straipsnyje numatyta, kad baudos dydis bus išreikštas baudos vienetais, o vienas baudos vienetas bus lygus 5 Eur. Numatoma, kad mažiausia bauda fiziniams ir juridiniams asmenims sudarys 2 baudos vienetus. Didžiausia bauda fiziniams asmenims sieks 400 baudos vienetų, o juridiniams asmenims – 4 000 baudos vienetų. Įstatymų specialiai numatytais pažeidimų finansų, muitų ir mokesčių srityse atvejais baudos dydis galės būti didesnis ir siekti 30 proc. neteisėto sandorio vertės ar 10 proc. administracinį pažeidimą padariusio subjekto metinės apyvartos. Nustatyti maksimalūs baudų dydžiai taip pat galės būti viršijami, jeigu to reikalaus Latvijoje privalomai taikomi tarptautiniai teisės aktai. Savivaldybės galės nustatyti baudas fiziniams asmenims, neviršijančias 100 baudos vienetų, ir baudas juridiniams asmenims, neviršijančias 300 baudos vienetų.

Lenkija

Nusižengimų kodekse²⁶ reglamentuojama atsakomybė už įvairias visuomenei pavojingas veikas, kurios nėra itin sunkios ir neužtraukia BK numatytos atsakomybės²⁷. Pagal Nusižengimų kodeksą baudžiama už tokias veikas kaip triukšmavimas, pažeidžiant viešąją tvarką ir nakties poilsį; elgetavimas, turint lėšų pragyvenimui ar esant darbingu; ūkinės veiklos vykdymas be reikalingos registracijos ar leidimo; reikalingų saugumo priemonių netaikymas laikant gyvūną; įvairūs su transporto priemonių vairavimu ir tvarka keliuose susiję nusižengimai; kilnojamojo turto, kurio vertė neviršija 500 zlotų, vagystė ir kt.

Viena iš galimų sankcijų už nusižengimo padarymą yra bauda (lenk. *grzywna*). Pagal Nusižengimų kodekso 24 straipsnį už nusižengimą skiriamos baudos dydis gali svyruoti nuo 20 iki 5

²³ Penal Code. In force until 31.12.2014 (§ 47): <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/ee/521082014001/consolide>

²⁴ Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss: <https://likumi.lv/ta/id/89648-latvijas-administrativo-parkapumu-kodekss>

²⁵ Administratīvās atbildības likums: <https://likumi.lv/ta/id/303007>

²⁶ USTAWA z dnia 20 maja 1971r. Kodeks wykroczeń:

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19710120114/U/D19710114Lj.pdf>

²⁷ Nusižengimų teisė Lenkijoje kartais vadinama baudžiamąja-administracine teise (prawo karno-administracyjne).

000 zlotų, jeigu įstatymas nenumato kitaip. Kai kurių veikų atvejais Nusizengimų kodeksas specialiai numato specialias baudos dydžio ribas. Pvz., už transporto priemonės vairavimą esant neblaiviam, gali būti skiriamas areštas ar ne mažesnė kaip 50 zlotų bauda (87 str.), o už pareigos tam tikrame objekte palaikyti tinkamas sanitarines sąlygas nevykdymą gali būti baudžiama ne didesne kaip 1 500 zlotų bauda (117 str.). Laikydamasis šių taisyklių, baudos dydį už konkretų nusizengimą nustato teismas²⁸, o kai kuriais atvejais, kai galima taikyti supaprastintą procedūrą (*postępowanie mandatowe*) – policijos ar kiti pareigūnai²⁹. Skiriant baudą, privalu atsižvelgti į nusizengimą padariusio asmens pajamas, jo asmenines ir šeimos aplinkybes, turinius santykius ir uždarbio galimybes (Nusizengimų kodekso 24 str.).

Pažymėtina, kad Lenkijoje diskutuojama dėl galimybės tiesiogiai susieti kai kurių baudų (pvz., baudų už greičio viršijimą) dydžius su nusizengimą padariusio asmens pajamomis³⁰.

Lenkijos teisės sistemoje taip pat egzistuoja administracinių piniginių nuobaudų (*administracyjne kary pieniężne*) institutas. Administracinė pinigine nuobauda skiriama viešojo administravimo organo sprendimu. Pagal Administracinio proceso įstatymo³¹ 189b straipsnį ši nuobauda yra įstatymu apibrėžta piniginio pobūdžio sankcija, taikoma fiziniams, juridiniams asmenims ir organizaciniam vienetais, neturintiems juridinio asmens teisių, už tam tikrų pareigų nevykdymą ar draudimų nesilaikymą. Skirdamas administracinę piniginę nuobaudą, viešojo administravimo organas, *inter alia*, turi atsižvelgti į asmenines aplinkybes, kai nuobauda skiriama fiziniam asmeniui (Administracinio proceso įstatymo 189d str.).

Administracinių piniginių nuobaudų skyrimas yra numatytas daugelyje Lenkijos įstatymų. Nuobaudų dydžiai dažnai nurodomi įvardinant konkrečias pinigines sumas, tačiau kai kuriais atvejais gali būti naudojami ir santykiniai dydžiai, susieti su tam tikrais baudžiamų subjektų veiklos rezultatais ar kitais rodikliais. Pvz., Konkurencijos ir vartotojų apsaugos įstatyme³² numatyta, kad verslo subjektai už tam tikrus konkurencijos taisyklių ir vartotojų teisių pažeidimus Konkurencijos ir vartotojų apsaugos tarnybos vadovo sprendimu gali būti baudžiami pinigine nuobauda, kurios dydis neviršija 10 proc. tų verslo subjektų metinės apyvartos (106 str.).

Nyderlandai

Bendrajame administracinės teisės įstatyme³³ yra įtvirtinta atitinkamus įgaliojimus turinčių subjektų teisė skirti administracines baudas (oland. *bestuurlijke boete*, angl. *administrative fine*) (5:40 str.). Konkretūs baudų tarifai nustatyti įvairiuose įstatymuose, taip pat vietos savivaldos institucijų priimtuose teisės aktuose.

Baudas (oland. *de geldboete*, angl. *the fine*), taip pat ir už transporto priemonės vairavimą apgirtus ar viešosios tvarkos pažeidimą, pagal supaprastintą neteisminę tvarką, priimdamas nutarimą dėl bausmės (oland. *de strafbeschikking*, angl. *penalty order*), gali skirti prokuroras (oland. *de officier van justitie*, angl. *public prosecutor*), kaip tai numato Baudžiamojo proceso kodeksas³⁴ (257a str.) ir prokuratūros vykdomą bylų nagrinėjimą reglamentuojantis įstatymas³⁵. Jei pažeidėjas nesutinka

²⁸ USTAWA z dnia 24 sierpnia 2001r. Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Art. 9–15):

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20011061148/U/D20011148Lj.pdf>

²⁹ Ten pat, Art. 95–102.

³⁰ Zmiany w prawie drogowym – co się zmieni w mandatach:

<https://www.rp.pl/Prawo-drogowe/311289913-Zmiany-w-prawie-drogowym---co-sie-zmieni-w-mandatach.html>

³¹ USTAWA z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego:

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19600300168/U/D19600168Lj.pdf>

³² USTAWA z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów:

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20070500331/U/D20070331Lj.pdf>

³³ Algemene wet bestuursrecht: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0005537/2020-01-01>

General administrative law act: <http://www.coceal.it/pdf/Netherlands>

³⁴ Wetboek van Strafvordering: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001903/2020-01-01>

³⁵ Wet OM-afdoening: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0020074/2013-04-01>

Besluit OM-afdoening: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0022233/2020-01-01>

Openbaar Ministerie – What does the public prosecution service do?:

<https://www.om.nl/algemeen/english/about-the-public/what-does-the-public/>

sumokėti, pažeidimo klausimo nagrinėjimas perduodamas teismui³⁶. Pagal Baudžiamąjį kodeksą³⁷ skiriant baudas, mažiausia galima suma yra 3 Eur (BK 23 str. 2 d.). Veikos priskiriamos vienai iš šešių kategorijų, kurių kiekvienai yra nustatyta maksimali baudos riba (I – 435 Eur, II – 4 350 Eur, III – 8 700, IV – 21 750 Eur, V – 87 000, VI – 87 0000) (BK 23 str. 4 d.). Tarifus kas dvejus metus tvirtina vyriausybė savo nutarimu, atsižvelgdama į Vartotojų kainų indeksą (oland. *de consumentenprijsindex*) (BK 23 str. 9 d.). Sprendžiant dėl konkrečios baudos dydžio, turi būti atsižvelgiama į pažeidėjo finansinę padėtį, kad būtų išlaikytas proporcingo poveikio principas (BK 24 str.).

Už Eismo automobilių keliais įstatymo³⁸ bei Eismo taisyklių ir ženklų reglamento³⁹ pažeidimus taikomos fiksuoto tarifo administracinės baudos yra nurodytos Administracinių sankcijų už kelių eismo taisyklių pažeidimus įstatyme⁴⁰, dar vadinamame Mulderio įstatymu. Pvz., už maksimalaus leistino greičio viršijimą 5 km/val. gyvenvietėje – 35 Eur, viršijimą 20 km/val. – 194 Eur, nepriegtą saugos diržą – 140 Eur, už važiavimą, esant draudžiamam šviesoforo signalui – 240 Eur, už transporto priemonės statymą neįgaliesiems skirtoje vietoje – 390 Eur bauda. Už leistino greičio viršijimą Mulderio įstatyme nurodytų baudų ypatumas yra tas, kad tarifai kinta 1 km/val. intervalu, pvz., važiuojant 4 km/val. greičiau nei leistina, nustatyta 28 Eur, 5 km/val. – 35 Eur, 6 km/val. – 43 Eur bauda ir t. t. Baudų dydžiai gali būti keičiami vyriausybės nutarimu, priklausomai nuo Vartotojų kainų indekso⁴¹. Pvz., nuo 2020 sausio 1 d. taikomos didesnės administracinės baudos už greičio ribojimų pažeidimus: 5 km/val. gyvenvietėje – 35 Eur (2019 m. – 34 Eur), 20 km/val. – 194 Eur (2019 m. – 191 Eur), 25 km/val. – 263 Eur (2019 m. – 256 Eur)⁴².

Vietos savivaldos institucijų sprendimais patvirtintų fiksuotų tarifų administracinės baudos skiriamos pažeidus alkoholio vartojimo viešose vietose draudimus (pvz., 95 Eur bauda Amsterdame), šiuokšlinant neleistinoje vietoje (140 Eur Amsterdame ir Roterdame, 126 Eur Hagoje), pažeidus viešąją tvarką (140 Eur Amsterdame)⁴³.

Penalty orders issued by public prosecutors now integral part of criminal justice system. *News item*, 2018-12-20: <https://www.government.nl/latest/news/2018/12/20/penalty-orders-issued-by-public-prosecutors-now-integral-part-of-criminal-justice-system>

³⁶ *Netherlands public prosecution service at a glance*:

https://www.om.nl/publish/pages/17801/corporate_om_brochure_english.pdf

³⁷ *Wetboek van Strafrecht*: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0001854/2020-01-01>

³⁸ *Wegenverkeerswet 1994*: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0006622/2020-01-01>

³⁹ *Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990)*:

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0004825/2020-01-01>

⁴⁰ *Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften*:

<https://wetten.overheid.nl/BWBR0004581/2020-01-01>

⁴¹ *Besluit tot wijziging bijlage WAHV, Bahv en bijlagen Besluit OM-AF ivm o.m. de jaarlijkse indexering 2018*:

<https://wetgevingskalender.overheid.nl/Regeling/WGK008662>

⁴² *Besluit van tot wijziging van de bijlage, bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften, het Besluit OM-afdoening en het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens in verband met onder meer de jaarlijkse indexering van de tarieven*:

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2018/10/04/tk-bijlage-8-besluit-jaarlijkse-indexering-verkeersboetes-wahv-en-om-af-2019/tk-bijlage-8-besluit-jaarlijkse-indexering-verkeersboetes-wahv-en-om-af-2019.pdf>

Besluit van 6 december 2018 tot wijziging van de bijlage, bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Wet administratiefrechtelijke handhaving verkeersvoorschriften, het Besluit OM-afdoening en het Besluit justitiële en strafvorderlijke gegevens in verband met onder meer de jaarlijkse indexering van de tarieven:

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2018-492.pdf>

⁴³ *Public order and safety (General Municipal By-law)*. *Business.gov.nl*:

<https://business.gov.nl/regulation/public-order-and-safety/>

Penalty for improper waste disposal – the Hague:

<https://www.denhaag.nl/en/waste-and-recycling/household-rubbish/penalty-for-improper-waste-disposal.htm>

Pieters Janene. Littering in Rotterdam could cost 420 euro. *NLTimes.nl*, 2015-04-09:

<https://nltimes.nl/2015/04/09/littering-rotterdam-cost-420-euro>

Drank- en Horecawet: <https://wetten.overheid.nl/BWBR0002458/2017-12-31>

Amsterdam gets tough on drunken tourists. *Dutch Institute for Alcohol Policy STAP*, 2018-05-31:

<https://www.stap.nl/en/news/news.html/3531/6669/amsterdam-gets-tough-on-drunken-tourists>

Prancūzija

Atsakomybė už nesunkius viešosios teisės pažeidimus (pranc. *contraventions*) numatyta Prancūzijos BK⁴⁴, pagal kurį taip pat baudžiama už sunkesnes veikas – nusikaltimus (*crimes*), bei įvairiuose kituose įstatymuose (pvz., Kelių kodekse, Miškų kodekse ir kt.). Pažeidimais laikomos tokios veikos kaip eismo taisyklių pažeidimai, kitų asmenų trikdymas triukšmaujant nakties metu, nežymaus smurto atvejai ir pan.

Pažeidimai pagal sunkumą ir, atitinkamai, taikomų baudų dydį skirstomi į 5 klases (BK 131–13 str.). Sunkiausi yra 5 klasės pažeidimai.

Už pažeidimus, priklausomai nuo jų pobūdžio, gali būti taikomos dviejų kategorijų baudos – vadinamosios klasikinės baudos (*amendes classique*) ir fiksuoto dydžio baudos (*amendes forfaitaire*).

Klasikinės baudas skiria teismas. Jis turi teisę parinkti baudos dydį, atsižvelgdamas į bylos faktus, aplinkybes ir pažeidėjo asmenybę, tačiau nevirsydamas tam tikrų įstatymu nustatytų maksimalių baudos ribų. Fiksuoto dydžio baudas skiria policijos arba žandarmerijos pareigūnai. Jie neturi teisės koreguoti įstatymu nustatyto baudos dydžio⁴⁵. Fiksuoto dydžio baudos skiriamos tik už tam tikrus pirmų 4 klasių pažeidimus (iš esmės tai – ne itin sunkūs kelių eismo taisyklių pažeidimai).

4 lentelė. Baudų už pažeidimus dydžiai

Pažeidimo klasė	Maksimalus klasikinės baudos dydis (Eur)	Fiksuotos baudos dydis (Eur) ⁴⁶
1 klasė	38	11
2 klasė	150	35
3 klasė	450	68
4 klasė	750	135
5 klasė	1 500 (3 000 pakartotinio pažeidimo atveju)	

Šaltinis: *Service-Public.fr. Amendes*: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F32803>

Maksimalūs klasikinių baudų, skiriamų už visų penkių klasių pažeidimus, dydžiai nustatyti BK 131–13 straipsnyje, kuris nėra keistas nuo 2005 m.

Pažymėtina, kad paskirtų baudų dydžiai gali keistis priklausomai nuo to, kaip greitai jos sumokamos. Pvz., sumokėjus anksčiau termino, vietoj 68 Eur fiksuoto dydžio baudos, galima sumokėti sumažintą 45 Eur dydžio baudą (*amende minorée*), bet pradelsus nustatytą terminą, privalu mokėti jau 180 Eur dydžio padidintą baudą (*amende majorée*)⁴⁷.

Įvairios valstybės institucijos, vykdančios tam tikro sektoriaus kontrolę, turi teisę skirti vadinamąsias pinigines sankcijas (*sanction pécuniaire*), numatytas jų veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose. Tokios sankcijos kai kuriais atvejais gali būti itin didelės. Pvz., Aukščiausioji audiovizualinė taryba (*Conseil supérieur de l'audiovisue*), prižiūrinti elektroninės žiniasklaidos veiklą, transliuotojams už tam tikrus pažeidimus gali skirti pinigines sankcijas, kurių dydis siekia 3 proc. jų pastarųjų finansinių metų apyvartos (5 proc. pakartotinio pažeidimo atveju)⁴⁸. Konkurencijos tarnyba (*Autorité de la concurrence*) juridiniams asmenims, kurie nėra įmonės (asociacijoms, fondams), gali skirti piniginę sankciją iki 3 mln. Eur. Jeigu konkurencijos taisyklės pažeidžia įmonė

⁴⁴ *Code pénal*:

https://www.legifrance.gouv.fr/affichCode.do;jsessionid=B824F4B4F8525C300C10B0624A817578.tplgfr43s_2?cidTexte=LEGITEXT000006070719&dateTexte=20200203

⁴⁵ *Service-Public.fr. Amendes*: <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F32803>

⁴⁶ Fiksuoto dydžio (4 Eur) bauda gali būti skirta už vadinamuosius pėsčiųjų pažeidimus, kurie nepriskiriami nei vienai iš penkių pažeidimų klasių.

⁴⁷ *LegiPermis. Tarif des contraventions*: <https://www.legipermis.com/infractions/contravention.html>

⁴⁸ *CSA. Différentes sanctions possibles*:

<https://www.csa.fr/Arbitrer/Comment-le-CSA-peut-il-sanctionner/Differentes-sanctions-possibles>

(*entrprise*), jai gali būti skirta piniginė sankcija, kurios dydis siekia 10 proc. įmonės pasaulinės metų apyvartos⁴⁹.

Suomija

Už administraciniams nusižengimams prilyginamas veikas numatytos dviejų rūšių baudos – bauda (suom. *sakko*, angl. *fine*) ir nustatyto tarifo bauda (suom. *rikesakko*, angl. *fixed fine or summary penal fee or petty fine*) – yra įtvirtintos bei apibrėžtos BK⁵⁰ (2a sk.), o detalesnė jų skyrimo tvarka nustatyta Baudų ir fiksuoto tarifo baudų įstatyme⁵¹, Nusižengimų, už kuriuos skiriamos fiksuoto tarifo baudos įstatyme⁵², Baudų skyrimo įstatyme⁵³. Pažymėtina, kad šiuo metu galiojančio Eismo automobilių keliais įstatymo⁵⁴, taip pat vandens bei oro transporto eismą ar viešąją tvarką, ar atliekų tvarkymą, ar mėgėjišką žūklę reglamentuojančių įstatymų tekstuose nėra nurodytų konkrečių baudų tarifų, tačiau kai kuriuos šiuos teisės aktus pakeisiantys ir nuo 2020 m. birželio 1 d. pradėsiantys galioti naujieji įstatymai, tarp jų naujos redakcijos Eismo automobilių keliais įstatymas⁵⁵, jau pačiose savo nuostatose turės įtvirtintus baudų tarifus už lengvus nusižengimus.

Nustatyto tarifo bauda, kuri gali būti nuo 20 iki 200 eurų, yra skiriama įvairiuose teisės aktuose nurodytais atvejais už lengvus nusižengimus⁵⁶. Už kelis pažeidimus skiriant subendrintą baudą, taikomas už sunkiausią iš tų veikų numatytas baudos tarifas, prie jo pridedant 40 Eur. Teisę skirti nustatyto tarifo baudą turi policijos, muitinės ir valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnai, taip pat medžioklės ir žūklės inspektoriai (*game and fisheries warden*). Tokią baudą gavęs asmuo ją gali ginčyti apylinkės teisme. Pažeidėjui, nesumokėjusiam nustatyto tarifo baudos, negalima vietoje jos skirti laisvės apribojimo bausmės. Už kelių eismo taisyklių ir reikalavimų transporto priemonės pažeidimus (iki 20 km/val. viršijus maksimalų leidžiamą greitį, automobilyje neužsisėgus saugos diržo, vairavus neregistruotą transporto priemonę ir kt.) skiriamos 20–200 Eur, už vandens transporto tvarkos nesilaikymą (nereikšmingai viršijus greitį, negalint pateikti vandens transporto priemonės dokumentų ir kt.) – 40–120 Eur, už viešosios tvarkos pažeidimus (šiukšlinimas, alkoholio vartojimo draudimų nesilaikymas ir kt.) – 40–100 Eur nustatyto tarifo baudos⁵⁷.

Baudos skyrimo tvarka priklauso nuo pažeidimo sunkumo. Pvz., nustatyto tarifo bauda, be teismo nagrinėjimo, skiriama 7–20 km/val. viršijus maksimalų leistiną greitį. Kai maksimali greičio riba viršijama 20 km/val. ir daugiau, jau yra skiriama bauda, apskaičiuojama pagal baudos vienetus.

Bauda yra griežtesnė sankcija už nustatyto tarifo baudą. Už nesunkius nusižengimus teisę skirti baudas turi muitinės bei valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnai, taip pat policijos pareigūnai, supaprastinta tvarka priimtus savo sprendimus dėl baudų skyrimo pateikdami prokurorui patvirtinti⁵⁸. Bauda kaip nuobaudos rūšis yra dažnai taikoma apylinkių teismuose už nesunkius pažeidimus. Skiriama bauda yra apskaičiuojama pagal baudos vienetus (suom. *päiväsakon*, angl. *unit fines*), kurių skaičius priklauso nuo veikos sunkumo laipsnio. Maksimalus galimas baudos vienetų

⁴⁹ *Autorité de la concurrence : son statut, son rôle et son pouvoir de sanctions*:

<https://www.jurifable.com/conseil-juridique/droit-de-la-concurrence/autorite-de-la-concurrence#heading-5>

⁵⁰ Rikoslaki: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>

⁵¹ *Laki sakon ja rikesakon määräämisestä* (27.8.2010/754): <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20100754>

⁵² *Laki rikesakkorikkomuksista* (986/2016): <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20160986>

⁵³ *Laki sakon täytäntöönpanosta* (9.8.2002/672): <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020672>

⁵⁴ *Tieliikennelaki* (3.4.1981/267): <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1981/19810267#L8P98>

⁵⁵ *Tieliikennelaki* (729/2018): <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180729>

⁵⁶ *Tilastokeskus – summary penal fee*: http://www.stat.fi/meta/kas/rikesakko_en.html

⁵⁷ *District courts – Fixed fines*:

<https://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/en/index/rikosasiat/seuraamukset/rikesakko.html>

Police of Finland – Public Order Act: https://www.poliisi.fi/public_order/public_order_act

⁵⁸ Suomija – kelių eismo taisyklių pažeidimai:

https://e-justice.europa.eu/content_rights_of_defendants_in_criminal_proceedings_-169-FI-maximize-It.do?clang=lt&idSubpage=5

Legal and administrative measures to support police enforcement of traffic rules. Technical Research Centre of Finland, 2000, p. A9: http://virtual.vtt.fi/virtual/proj6/escape/escape_d5.pdf

skaičius yra 120, o skiriant subendrintą baudą už kelis pažeidimus – 240. Teisės aktų nuostatos nenurodo bendrojo minimalaus baudos vienetų skaičiaus, nors toks mažiausias skaičius visgi yra nustatytas už kai kuriuos konkrečius pažeidimus. Baudos vieneto dydis priklauso nuo tą baudą gavusio asmens vieno mėnesio gryųjų pajamų (*net income*), t. y., asmens gautų pajamų, atskaičius mokėtinus mokesčius, socialinio draudimo įmokas. Iš gryųjų pajamų atskaičiuojama 255 Eur ir likusi suma dalinama iš 60 ir, jei yra išlaikomų nepilnamečių, už kiekvieną iš jų minusuojama po 3 Eur, o likusi suma sudaro 1 baudos vieneta⁵⁹.

Baudos vieneto apskaičiavimo pavyzdys: kai asmens grynosios mėnesio pajamos yra 1 000 Eur, iš jų atimama 255 Eur suma ir lieka 745 Eur. Pastarąją sumą padalinus iš 60 yra gaunamas vieno baudos vieneto tarifas, lygus 12 Eur. Jei yra du išlaikomi nepilnamečiai, tai iš 12 Eur sumos atimami 6 Eur (3 Eur už vieną vaiką) ir galutinė 1 baudos vieneto suma yra 6 Eur. Jei už pažeidimą skiriama 20 baudos vienetų, tai galutinė baudos suma bus 120 Eur (20 x 6 Eur)⁶⁰. Baudos vieneto apskaičiavimui reikalingi duomenys apie asmens pajamas yra paimami iš naujausios mokesčių deklaracijos⁶¹. Nesumokėjus baudos, vietoje jos, atskiru teismo sprendimu, gali būti skirta laisvės atėmimo bausmė⁶².

Baudos suma, pvz., už greičio viršijimą, praktikoje gali siekti ir 170 000 Eur⁶³.

Vokietija

Administracinių nuobaudų apibrėžimo, skyrimo bei surinkimo nuostatos yra įtvirtintos federaliniame Administracinių nusižengimų įstatyme⁶⁴ (vok. *Ordnungswidrigkeitengesetz*). Pagal šį įstatymą, administracinė bauda (*die Geldbuße*, angl. *regulatory fine*) skiriama tais atvejais, kai tokia nuobaudos rūšį numato pažeistas įstatymas ar kitas teisės aktas. Administracinės baudos ribos yra nuo 5 iki 1 000 Eur, nebent teisės aktu būtų nustatyta kitaip (17 str. 1 d.). Asmeniui, padariusiam nesunkų nusižengimą, gali būti pateiktas pranešimas dėl administracinės baudos skyrimo (vok. *der Bußgeldbescheid*, angl. *regulatory fining notice*) (65 str.). Tokiu pranešimu pažeidėjui suteikiama galimybė sutikti ir sumokėti pranešime nurodytą baudos sumą (66 str. 2 d.). Asmeniui, padariusiam mažareikšmį nusižengimą ir sutinkančiam su skiriama sankcija, gali būti skirta įspėjamoji 5–55 eurų bauda (vok. *das Verwarnungsgeld*, angl. *cautionary fine*), kurią leidžiama sumokėti nusižengimo padarymo vietoje arba per nustatytą vienos savaitės laiko terminą (56 str. 1, 2 d.). Tam tikrų konkrečių veikų kvalifikavimas kaip administracinių nusižengimų ir už kai kuriuos iš jų nustatytos maksimalios baudų ribos yra nurodytos Administracinių nusižengimų įstatymo III dalies 1–4 skyriuose. Pvz., už dalyvavimą nesankcionuotame susirinkime nustatyta iki 1 000 Eur bauda, už sumaištį keliantį ar sveikatą žalojantį triukšmavimą be pateisinamos priežasties – iki 5 000 Eur bauda, už panašių į apyvartoje esančius pinigų spaudinių gaminimą ir platinimą – iki 10 000 Eur bauda.

Administracinės baudos yra numatytos įvairiuose įstatymuose. Pvz., Jaunimo apsaugos įstatymas⁶⁵ nurodo, kad už jo nuostatų, tame tarpe dėl alkoholio vartojimo, nesilaikymą skiriamos iki 50 000 Eur administracinės baudos (vok. *Geldbuße bis zu fünfzigtausend Euro*) (28 str. 5 d.). Federaliniai įstatymai rūkymą neleistinoje viešojoje vietoje priskiria administraciniams nusižengimams, už kuriuos skiriamos baudos⁶⁶. Pastarųjų tarifus patvirtina kiekvienos Žemės

⁵⁹ District courts – Fines: <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/karajaoikeudet/en/index/rikosasiat/seuraamukset/sakko.html>

⁶⁰ Ten pat.

⁶¹ Kantorowicz-Reznichenko Elena. Day fines: reviving the idea and reversing the (costly) punitive trend. *American criminal law review*, 2018, vol. 55, no 333, p. 368:
<https://www.law.georgetown.edu/american-criminal-law-review/wp-content/uploads/sites/15/2018/04/55-2-Day-Fines-Reviving-the-Idea-and-Reversing-the-Costly-Punitive-Trend.pdf>

⁶² Criminal Sanctions Agency – Fine: <https://www.rikosseuraamus.fi/en/index/sentences/fine.html>

⁶³ Finn hit with record speeding fine. *CNN*, 2004-02-10:

<https://edition.cnn.com/2004/WORLD/europe/02/10/finland.speeding.reut/>

⁶⁴ Gesetz über Ordnungswidrigkeiten: https://www.gesetze-im-internet.de/owig_1968/

⁶⁵ Jugendschutzgesetz: <https://www.gesetze-im-internet.de/juschg/BJNR273000002.html>

⁶⁶ Gesetz zur Einführung eines Rauchverbotes in Einrichtungen des Bundes und öffentlichen Verkehrsmitteln: <https://www.gesetze-im-internet.de/bnichtrschg/>

Gesetz zum Schutz vor den Gefahren des Passivrauchens:

kompetentingos institucijos, pvz., Badenas-Viurtembergas – 40–2 500 Eur, Bavarija – 5–1 000 Eur, Šlėzvigas-Holšteinas – iki 1 000 Eur⁶⁷. Savivaldybių lygiu nustatomos administracinės baudos už šiukšlinimą viešose vietose taip pat nevienodos, pvz., Hanoveryje ir Drezdene – 10 Eur (bet Drezdene už pakartotinius nusižengimus baudos suma gali išaugti net iki 100 000 Eur), Dortmunde – 15 Eur, Leipcige ar Štutgarte – 20 Eur, Frankfurte prie Maino – 30 Eur, Kelne – 35 Eur⁶⁸.

Už Kelių eismo taisyklių⁶⁹ 49 straipsnyje nurodytus pažeidimus skiriamų baudų maksimali riba (iki 2 000 Eur) yra įtvirtinta federalinio Eismo automobilių keliais įstatymo⁷⁰ 24 straipsnio 2 dalyje. Pastarajame įstatyme nustatyta iki 3 000 Eur bauda už 0,5 promilių alkoholio kraujyje viršijimą (24a str.). Federalinė transporto ir skaitmeninės infrastruktūros ministerija įpareigota parengti suvestinį administracinių baudų tarifų katalogą (*Bußgeldkatalog*) (26a str.). Šiame kataloge, pvz., nustatyta 20 Eur bauda už maksimalaus leidžiamo greičio gyvenvietėje viršijimą iki 10 km/val., už 11–15 km/val. – 30 Eur bauda, už 16–20 km/val. – 80 Eur bauda⁷¹.

Nemažai baudų už kelių eismo taisyklių pažeidimus buvo padidintos, kai 2014 m. gegužės 1 d. įsigaliojo naujoji baudos taškų sistema. Pvz., įspėjamosios baudos maksimali riba padidinta iki 55 Eur nuo 35 Eur⁷².

Kai kurie baudų tarifai vyriausybės nutarimu pakeisti 2019 m. lapkričio mėn., pvz., nepraleidus specialiųjų transporto priemonių, skiriama iki 320 Eur bauda (iki tol buvo 200 Eur – pastarasis tarifas buvo patvirtintas 2017 m., o dar anksčiau buvo nustatyta 20 Eur bauda), už automobilio stovėjimą ant pėsčiųjų tako – iki 100 Eur bauda (buvo iki 55 Eur)⁷³.

Parengė

Informacijos ir komunikacijos departamento

Tyrimų skyriaus

vyresnysis patarėjas

Vidmantas Punelis

Tel. (8 5) 239 6186, el. p. vidmantas.punelis@lrs.lt

patarėja

Dainora Valiukaitė

Tel. (8 5) 239 6187, el. p. dainora.valiukaite@lrs.lt

<http://www.gesetze->

[rechtsprechung.sh.juris.de/jportal/?quelle=jlink&query=N RauchSchG+SH&psml=bssshoprod.psml&max=true&aiz=true](https://www.rechtsprechung.sh.juris.de/jportal/?quelle=jlink&query=N RauchSchG+SH&psml=bssshoprod.psml&max=true&aiz=true)

⁶⁷ Kohler Stefan, Minkner Philipp. Smoke-Free Laws and Direct Democracy Initiatives on Smoking Bans in Germany: A Systematic Review and Quantitative Assessment. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 2014-01-03: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3924468/>

⁶⁸ Sondermüll! Kippe so teuer wie eine ganze Stange Zigaretten. *Bild*, 2018-09-25:

<https://www.bild.de/ratgeber/leben-und-wissen-verbraucherportal/verbraucherportal/bussgeld-zigaretten-stummel-eine-kippe-auf-der-strasse-kostet-55-euro-57317470.bild.html>

⁶⁹ *Straßenverkehrs-Ordnung (StVO)*: https://www.gesetze-im-internet.de/stvo_2013/

⁷⁰ *Straßenverkehrsgesetz (StVG)*: <https://www.gesetze-im-internet.de/stvg/index.html>

⁷¹ *Verordnung über die Erteilung einer Verwarnung, Regelsätze für Geldbußen und die Anordnung eines Fahrverbotes wegen Ordnungswidrigkeiten im Straßenverkehr (Bußgeldkatalog-Verordnung-BKatV)*:

https://www.gesetze-im-internet.de/bkatv_2013/BJNR049800013.html

⁷² Federal Ministry of Transport and Digital Infrastructure – Schedule of Fines and Penalties (2014-05-01):

<https://www.bmvi.de/SharedDocs/EN/Articles/StV/schedule-of-fines.html>

⁷³ Loxton Rachel. What you need to know about changes to German driving laws in 2020. *The Local.de*, 2020-01-09:

<https://www.thelocal.de/20200109/what-you-need-to-know-about-changes-to-german-driving-laws-in-2020>

Bundesministerium für Verkehr und digitale Infrastruktur – *Bußgeldkatalog* (Stand: August 2018):

<https://www.bmvi.de/SharedDocs/DE/Artikel/StV/Strassenverkehr/bussgeldkatalog.html>

Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento Tyrimų skyriaus parengti analitiniai ir informaciniai darbai skirti Seimo narių parlamentinei ir Seimo kanceliarijos veiklai. Šiuose darbuose pateikta informacija nėra oficiali Lietuvos Respublikos Seimo pozicija. Šį darbą atgaminti, išleisti, platinti, versti, perdirbti, viešai skelbti, išskyrus įstatymų nustatytas išimtis, galima tik gavus Seimo kanceliarijos leidimą.

Visais atvejais naudojant šį darbą privaloma nurodyti šaltinį.

© Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, 2019